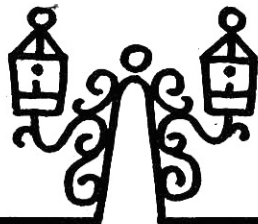

Panu Klassillinen Kallio

□ **Ilta** 16:ntena marraskuuta Franzénin talossa oli varattu oululaisrunoilijalle, jonka runoilijanimi on **Kallio**. Käytän preesensia, koska hän kuuluu niihin, jotka elävät: tunnustettu runoilija vielä 185 vuotta syntymänsä jälkeen. Klassikko, sanoi illan esitelmöitsijä fil.lis. **Kari Sallamaa**, Oulun yliopiston kirjallisuuden vs.apul.professori. Tulimme kaikki vakuuttuneiksi kirjailija Kallion asemasta suomalaisen kirjallisuuden historiassa.

Tilaisuuden järjesti Pohjois-Pohjanmaan Museoyhdistys jo vuosia jatkuneena tapahtumana sarjassa "paakel-sikahvit" (kakun ja tilan tarjoajana tällä kertaa "Franzénin" omistaja, Pohjalainen Oy), ja se oli yhtä korkeatasoinen ja innostava kuin kaikki aikaisemmatkin vastaavat tilaisuudet. PPMY:n puheenjohtaja **Leena Valjus** aloitti, **Octagon-kvartetti** jatkoi laulamalla kolme Kallion tuttua runoa ja Sallamaa täydensi illan.

□ **Kaikki** tilaisuuteen saapuneet tiesivät jo tullessaan, kuka on runoilija Kallio, mutta olivat lähtiessään moninkertaisesti tietäväisiä, muuttamat ehkä yllättyneitäkin, Kalliosta kirjoitetaan harvoin ja puhutaan ehkä vielä harvemmin. Erikoinen tapaus hän onkin, kun muistetaan että hänen klassikonasemansa perustuu viiden tunnustetun ja tunnetun runon varaan. Niiden tunnetuksi tulemiseen on tietenkin säveltäjillä oma osuutensa.

Toisaalta runot ovat niin tunnettuja, että niitä on alettu pitää kansanlauluna. Monet niistä ovatkin hyvin kansanlaulunomaisia, ja "syvistä riveistä" ne toki ovat lähtöisinkin — yhtäältä. Toisaalta ne ovat kansainvälisiä, sillä monilta osiltaan ne voidaan johtaa antiikkiin, osin suoraan, osin myöhäsyntyisempien eurooppalaisten klassikoiden kautta. Mitä asiaa illan esitelmöitsijä valaisi sekä selkeästi että hienosti.

□ **Olisin** utelias tietämään, kuinka monelle oululaiselle isolla kirjaimella kirjoitettu Kallio sanoisi muuta kuin että on erisnimi, sukunimenäkin hyvin tunnettu. Kuinkahan moni tietäisi, että Kallion taakse kätkeytyy kovaonninen oululaissyntyinen lainoppinut **Samuel Gustaf** — usein myös **Samuli Kustaa** —

Bergh, "med h", sanovat asianomaisen lähimmät sukulaiset. Alunalkaen tämäkin ruotsinkielinen nimi on syntynyt käännöksenä talonnimestä.

□ **Muistolaatta** Franzénin talon seinässä kertoo, että Samuel Gustaf Bergh syntyi sillä paikalla. Teksti "tässä 1803" tarkoittaa, että se toistametrinen pohjakerroksen seinä on osa siitä talosta, joka paloi sille paikalle toukokuussa 1822. Niin vahvat muurit eivät kuitenkaan kokonaan hävinneet. Siinä oli sijainnut kauppias ja laivanvarustaja **Samuel Wilhelm Berghin** talo, jossa poika Samuel Gustaf oli syntynyt.

Samuel-vanhemman kuoleman jälkeen perikunta oli 1810 myynyt talon ja tontin kauppias Johan Franzénille jne. Tuttuja asioita, joita kuitenkin tuntuu olevan syytä kerrata silloin tällöin. Orvoksi jääneestä pojasta varttui kuitenkin kelpo nuorukainen ja mies, ylioppilas Turun akatemiaan samanaikaisesti mm. luokkatoveri **Johan Vilhelm Snellmanin** kanssa 1822, vuosien mittaan lainoppinut Vaasan "hoviin", mutta... nopeasti vallan saaneen silmänsairauden takia varhain sokea kotiopettaja.

□ **Runolle** Samuel Gustaf ryhtyi jo ennen sokeutumistaan, mutta myös sokeuduttuaan hän runoili. Saatuaan merkittävimmat runonsa painetuiksi toimeliaan suomalaisuusmiehen **K.A.Gottlundin** Tukholmassa ilmestyneessä Otavassa, hän vielä vuosia sen jälkeen julkaisi niitä Oulun Wiikko-Sanomissa. Hän, näet, halusi ne julkisuteen myös ja juuri siinä asussa, minkä hän itse oli niille antanut, ei Gottlundin toimittajan-kynän jäljiltä.

□ **Kielen** ja monin kohdin maiseman ja tunnelman puolesta Kallion runot ovat niin oululaisia kuin olla ja voi. Sivuuatan enemmän kirjallisuus- ja henkilötiedot, niitähän jokainen voi kysyä ja etsiä kaupunkimme mainioissa kirjastoissa ja ehkä huomata, että kas vain, isäkin jo ennenvanhaan lauleli, kanteleella säestäen, että "Sirkka laulo lystiksensä, oman intonsa iloksi". Meillä sai sisko nimenkin tämän laulun mukaan.